KOMISIJA EVROPSKIH SKUPNOSTI

Bruselj, 1.2.2008
COM(2008) 46 konč.

SPOROČILO KOMISIJE SVETU, EVROPSKEMU PARLAMENTU, EVROPSKEMU EKONOMSKO-SOCIALNEMU ODBORU IN ODBORU REGIJ

Za skupni okoljski informacijski sistem (SEIS)

{SEC(2008) 111}
{SEC(2008) 112}

SPOROČILO KOMISIJE SVETU, EVROPSKEMU PARLAMENTU, EVROPSKEMU EKONOMSKO-SOCIALNEMU ODBORU IN ODBORU REGIJ

Za skupni okoljski informacijski sistem (SEIS)

(Besedilo velja za EGP)

1. UVOD

V sporočilu je predstavljen pristop za posodobitev in poenostavitev zbiranja, izmenjave ter uporabe podatkov in informacij, potrebnih za oblikovanje in izvajanje okoljske politike, pri katerem se sedanji, večinoma centralizirani sistemi poročanja vse bolj zamenjujejo s sistemi, ki temeljijo na dostopu, izmenjavi in združljivosti podatkov. Splošni cilj je ohraniti in izboljšati kakovost in razpoložljivost informacij, ki so potrebne za okoljsko politiko, v skladu z boljšo zakonsko ureditvijo, pri čemer je z njimi povezano upravno breme čim manjše.

Najprej je predlagan niz načel, na podlagi katerih bi bilo v prihodnosti organizirano zbiranje, izmenjava ter uporaba podatkov in informacij o okolju. Ključni korak pri izvajanju tega pristopa bo posodobitev načina, s katerim so informacije, zahtevane v različnih aktih okoljske zakonodaje, dane na voljo, z zakonodajnim instrumentom, ki bo predlagan leta 2008 in bo verjetno imel obliko pregleda sedanje „direktive o standardiziranju poročil“ 91/692/ES.

Takšen pregled bo tudi neposredna priložnost za razveljavitev omejenega števila zastarelih obveznosti poročanja, omogočil pa bo tudi dodatno poenostavitev in posodobitev, in sicer:

- bo prispeval k dodatni racionalizaciji zahtev po informacijah v tematski okoljski zakonodaji, tako da bo zagotovil usklajen in posodobljen splošni okvir;
- bo verjetno spodbudil podobne spremembe tudi v mednarodnih konvencijah, ki po ocenah vsebujejo približno 70 % obveznosti v zvezi z okoljskim poročanjem, ki jih morajo izpolnjevati države članice EU;
- bo spodbudil izboljšave načina, s katerim se znotraj držav članic zbirajo in izmenjujejo podatki.

V sporočilu so opisani tudi drugi spremni ukrepi, ki jih je treba sprejeti na evropski, nacionalni in lokalni ravni, saj so potrebni za izvajanje načel, opisanih v nadaljnjem besedilu.

2. NAČELA, NA KATERIH TEMELJI SKUPNI OKOLJSKI INFORMACIJSKI SISTEM

Načela, na katerih bo osnovan skupni okoljski informacijski sistem (SEIS), so naslednja:

- informacije je treba upravljati čim bližje njihovega vira;
- informacije je treba zbrati enkrat in jih v različne namene izmenjavati z drugimi;

- javni organi morajo imeti enostaven dostop do informacij, tako da lahko brez težav izpolnijo svoje pravne obveznosti v zvezi s poročanjem;

- dostop do informacij mora biti enostaven za končne uporabnike, predvsem javne organe na vseh ravneh (od lokalne do evropske), tako da lahko ti pravočasno ocenijo stanje okolja in učinkovitost svojih politik ter oblikujejo nove;

- informacije morajo biti na voljo tudi zato, da jih lahko končni uporabniki (tako javni organi kot tudi državljani) primerjajo v ustreznem geografskem merilu (npr. med državami, mesti ali povodji) in pomembno sodelujejo pri oblikovanju in izvajanju okoljske politike;

- informacije morajo biti v celoti dostopne širši javnosti na nacionalni ravni v ustreznih nacionalnih jezikih, pri čemer je treba upoštevati ustrezno stopnjo združevanja informacij in po potrebi spoštovati njihovo zaupnost; in

- izmenjavo in obdelavo informacij morajo podpirati skupna brezplačna odprta programska orodja.

Ta načela so izid večletnih različnih študij in izvedenskih mnenj ter so namenjena temu, da se informacije o okolju čim učinkoviteje organizirajo, predvsem pa temu, da naložbe, ki so trenutno dodeljene spremljanju in drugim postopkom zbiranja informacij, zagotavljajo čim večje koristi pri uporabi zbranih podatkov. Pri teh načelih je upoštevano, da javni organi po vsej EU (na lokalni, regionalni, nacionalni ali evropski ravni) sicer zberejo ogromno količino podatkov, vendar ti niso vedno uporabljeni učinkovito zaradi vrste pravnih, finančnih, tehničnih in postopkovnih ovir ali ker obstoj teh podatkov ni splošno znan.

3. ZAKAJ JE POTREBEN SISTEM SEIS?

V šestem okoljskem akcijskem programu (*Sixth Environment Action Programme* – 6EAP) je bilo potrjeno, da so osnovane informacije o stanju okolja ter ključnih težnjah, vplivih in vzrokih za okoljske spremembe bistvene za oblikovanje učinkovite politike, njeno izvajanje in na splošno večjo vlogo državljanov. Ker je okolje javno dobro, ki pripada vsem, je enako pomembno, da se te informacije obsežno izmenjujejo in so splošno dostopne.

Evropa ima dolgo tradicijo izmenjave informacij o okolju. Države članice uspešno uporabljajo okoljske informacijske sisteme kot osnovo za poročanje o izvajanju okoljske zakonodaje Skupnosti, nedavno pa tudi kot podporo različnim postopkom, ki jih oblikovalci politike uporabljajo pri določitvi kazalcev ter ki so jih uvedle EU in države članice. Danes pa se spopadamo z novimi izzivi v zvezi s prednostnimi nalogami programa 6EAP (predvsem s prilagajanjem na podnebne spremembe, zaustavitvijo izgube biološke raznovrstnosti in upravljanjem naravnih virov), zaradi česar bomo morali še učinkoviteje uporabljati obstoječe informacije. Nedavne izkušnje z gozdnimi požari, poplavami in sušami kažejo na to, kako pomemben je hiter in enostaven dostop do natančnih okoljskih informacij.

Novi izzivi pa predstavljajo tudi nove priložnosti. Prednost današnje tehnologije so predvsem podatki v realnem času, na podlagi katerih se lahko sprejmejo takojšnje odločitve, kar lahko v nekaterih primerih reši več življenj. Če so izpolnjene nekatere tehnične zahteve (na primer v zvezi s poenotenjem formatov in združljivostjo podatkovnih sistemov), se lahko podatki vse

bolj združujejo, tako da se lahko izvedejo integrirane analize, na katerih temelji dobra politika.

4. SPLETNA STRAN O OZONU „OZON WEB“: PRIMER MOGOČIH UKREPOV

Leta 2006 je 22 držav Evropski agenciji za okolje (*European Environment Agency* – EEA) redno sporočalo podatke o ozonu v skoraj realnem času, pet drugih držav pa je sodelovalo pri organizaciji projekta. Projekt „Ozon web“ je prvi uspeh požel julija 2006, ko je bil pilotni projekt objavljen na spletni strani agencije EEA. Količina sporočenih podatkov se je postopno povečevala do konca poletja, ko je približno 700 merilnih postaj po Evropi sporočalo podatke za spletno stran o ozonu v skoraj realnem času.

Spletna stran omogoča zbiralcem podatkov, strokovnjakom za kakovost zraka in državljanom EU pregled stanja na evropski ravni, njeni uporabniki lahko tudi spremljajo razvoj kakovosti zraka v posamezni regiji in prek povezav na nacionalne in regionalne spletne strani o ozonu dobijo podatke o kakovosti lokalnega zraka. Primerjava kakovosti zraka med regijami in državami je lažja.

Na spletni strani agencije EEA so splošni javnosti na voljo izmerjeni podatki o ozonu, prikazani v skoraj realnem času na zemljevidu vmesniku, spletna stran pa vsebuje tudi splošne informacije o širših posledicah za kakovost zraka. Pogosto so podatki na spletni strani EEA posodobljeni vsaki dve uri. Če bi sistem zajemal podatke o celotni EU, bi se lahko uporabljal pri sporočanju poletnih vrednosti ozona Komisiji. Agencija EEA namerava projekt „Ozon web“ razširiti na druga onesnaževala, vendar morajo pri projektu sodelovati vse države članice, da bi uspešno deloval. Izpopolnjen sistem bi lahko zagotavljal informacije za državljane, podatke, ki jih potrebujejo raziskovalci, informacije o stanju okolja za agencijo EEA ter informacije o izpolnjevanju predpisov za Komisijo.

Spletna stran o ozonu „Ozon web“ je aktualen in konkreten primer vrste storitev, ki jih lahko omogoča dostopen skupni okoljski informacijski sistem, in je zato dokaz za uspešnost ideje o sistemu SEIS. Vendar je omejen le na eno onesnaževalo. Tovrsten pristop je treba zastaviti širše in zajeti več informacij, pomembnih za okoljsko politiko, da se zagotovi osnova za integrirane analize, ki so potrebne za reševanje izzivov 21. stoletja.

5. KAKŠNE BODO PREDNOSTI SISTEMA SEIS?

5.1. Poenostavitev in učinkovitost

Prednosti politične zavezanosti zgoraj navedenim načelom presegajo samo poenostavitev in zagotavljajo idejni okvir, ki je potreben, da se poenostavi sedanje obveznosti v zvezi s poročanjem in spremljanjem.

Kot je bilo omenjeno v uvodu, bo ključni korak pri izvajanju pristopa sistema SEIS posodobitev pravnih določb glede načina, s katerim so informacije, zahtevane v okoljski zakonodaji Skupnosti, dane na voljo. Z odpravo papirnega poročanja bodo postopki za omogočanje dostopa do informacij enostavnejši, prilagodljivejši in učinkovitejši.

Če bo takšen predlog spremljala politična zavezanost načelom sistema SEIS, bodo, kot je bilo omenjeno v uvodu, nadalje poenostavljeni tudi (i) vsebina zahtev po informacijah v tematski

okoljski zakonodaji, (ii) vsebina poročil in postopek poročanja na mednarodni ravni, (iii) organizacija dejavnosti zbiranja podatkov znotraj držav članic pa bo učinkovitejša.

Sistem SEIS bo omogočil učinkovitejšo uporabo razpoložljivih podatkov in s tem spodbudil nadaljnjo racionalizacijo in boljšo prednostno razvrstitev zahtev po informacijah, ki jih zdaj vsebuje tematska okoljska zakonodaja. To bo verjetno povzročilo spremembe tudi v mednarodnih konvencijah, ki vsebujejo velik del obveznosti v zvezi s poročanjem, ki jih morajo zdaj izpolnjevati nacionalne uprave in ki pogosto obsegajo geografsko območje, po velikosti podobno EU. Na podlagi analize se lahko največ prihrani tako, da se izboljša učinkovitost dejavnosti zbiranja podatkov znotraj držav članic. Večja uskladitev in boljša prednostna razvrstitev dejavnosti spremljanja, organiziranih na nacionalni in regionalni ravni, bosta verjetno učinkoviti zlasti pri izboljšanju stroškovne učinkovitosti sedanjih naložb.

5.2. Boljša zakonska ureditev in boljša politika

Čeprav je poenostavitev pomembna za boljšo zakonsko ureditev, je treba poudariti, da so za boljšo zakonsko ureditev (in na splošno boljšo politiko) potrebne visokokakovostne ustrezne in pravočasne informacije. Prav gotovo je treba upravno breme zmanjšati tako, da se s tem kakovost javne politike in zakonske ureditve izboljša in ne poslabša.

K temu bo prispevala politična zavezanost zgoraj navedenim načelom, in sicer tako, da bo omogočila učinkovitejšo uporabo razpoložljivih podatkov. Glede na to, da lahko podatke in informacije o okolju uporabi veliko število akterjev za raznovrstne namene, je moč pričakovati, da se bo zaradi izboljšanja mehanizmov za zbiranje, izmenjavo in uporabo podatkov precej povečala uporaba podatkov, ki so pomembni za okoljsko politiko, stroški za uporabnike pa se bodo zmanjšali. Na ta način se bo izboljšala učinkovitost okoljskih ukrepov na vseh področjih politike, tudi npr. ukrepov za prilagoditev na podnebne spremembe, varovanje biološke raznovrstnosti, upravljanje vodnih virov ter preprečevanje in upravljanje naravnih nesreč, kot so poplave in gozdni požari.

5.3. Večja vloga državljanov

Zavezanost zgoraj navedenim načelom bo poleg prednosti v zvezi z zmanjšanjem upravnega bremena in boljšo zakonsko ureditvijo prispevala k večji vlogi evropskih državljanov, saj bodo imeli ti dostop do ustreznih in pravočasnih informacij, na podlagi katerih bodo lahko sprejeli premišljene odločitve glede okolja (v nujnih primerih pa tudi ustrezne ukrepe) in vplivali na javno politiko. Pri javnosti se bo zaradi dostopa do koristnih informacij v nacionalnih jezikih ponovno vzbudilo zanimanje za evropski projekt.

6. KOLIKŠNI BODO STROŠKI SISTEMA SEIS?

Pri oceni stroškov izvajanja načel, na katerih temelji sistem SEIS, je treba upoštevati, da mnogo zanj pomembnih dejavnosti že poteka ter da je glavni izziv (in razlog za to, da je potrebna bolj formalna politična zavezanost tem načelom) učinkovitejša uskladitev teh dejavnosti. Pod točko 7 je podan povzetek nekaterih najpomembnejših dejavnosti na evropski in nacionalni ravni.

Verjetno pa bo potrebno še nekaj dodatnih naložb, da se bodo načela sistema SEIS, navedena pod točko 2, izvajala v celoti. Te naložbe se lahko razdelijo v naslednje skupine.

- Tekočim prizadevanjem za izvajanje direktive INSPIRE bo treba posvetiti večjo politično in upravno pozornost ter zanje priskrbeti zadostne vire tako na evropski kot tudi na nacionalni ravni.

- Vladne in druge ustanove, ki sodelujejo pri zbiranju in obdelavi podatkov, pomembnih za okoljsko politiko, bodo morale pregledati ter v nekaterih primerih spremeniti svoje organizacijske in poslovne modele, da bi bili njihovi obstoječi sistemi združljivi, te sisteme pa nato povezati v integriran „sistem sistemov“.

- Institucije in organi EU si bodo morali tudi v prihodnosti prizadevati za posodobitev in racionalizacijo zakonodajnih obveznosti, obenem pa zagotoviti, da so obstoječi sistemi poročanja, katerih večina zdaj temelji na centraliziranem pristopu, oblikovani ali prilagojeni tako, da so združljivi z vse bolj povezljivim porazdeljenim omrežjem.

- Dodatne naložbe bodo potrebne za zbiranje novih podatkov, ki se zdaj ne zbirajo, vendar so bistveni za podporo politiki, ali za morebitno uskladitev podatkovnih sistemov in sistemov za spremljanje, stroške teh naložb pa bodo nadomestile prednosti boljše prednostne razvrstitve zahtev po podatkih in razveljavitev zastarelih obveznosti.

7. TRENUTNA PRIZADEVANJA ZA VZPOSTAVITEV SISTEMA SEIS

Na evropski ravni so bile sprejete različne pobude za izvajanje načel sistema SEIS in države članice so se zavezale, da se bodo s temi izzivi spopadle in izkoristile možnosti, ki jih ponuja razvijajoča se informacijska tehnologija. Te pobude so naslednje.

- V zadnjih letih je Komisija predlagala več ukrepov za obsežnejšo racionalizacijo zakonodajnih obveznosti v zvezi s poročanjem ali pa prav zdaj pripravlja takšne ukrepe. Med že predlaganimi ukrepi je tudi tematska strategija o onesnaženosti zraka (CAFE). Pregled direktive IPPC (96/61/ES) med drugim zadeva usklajenost med njenimi določbami (vključno z obveznostmi v zvezi s poročanjem) ter določbami direktiv o velikih kurilnih napravah in sežiganju odpadkov, pred kratkim pa se je začel izvajati projekt, s katerim bodo ugotovljene povezave med obveznostmi v zvezi s spremljanjem in poročanjem v različnih zakonodajnih aktih na področju onesnaženosti zraka in podnebnih sprememb ter na podlagi katerega bodo podani konkretni predlogi za racionalizacijo.

- Pri tekočem delu na področju tematske okoljske zakonodaje postaja vse jasneje, da je za zbiranje, izmenjavo in uporabo podatkov in informacij potreben sodobnejši pristop. Primer tega je evropski informacijski sistem za vode (*Water Information System for Europe* – WISE), ki je bil sprva oblikovan kot poročevalno sredstvo v okviru Okvirne direktive o vodah in katerega področje uporabe se zdaj razširja, da bi do leta 2010 združil tokove podatkov, zahtevanih v številnih obstoječih in prihodnjih direktivah, ki se nanašajo na vode, pa tudi statistične podatke, ki zadevajo vode.

- Direktiva 2007/2/ES o vzpostavitvi infrastrukture za prostorske informacije v Evropski skupnosti (INSPIRE) je bila sprejeta marca 2007 in vsebuje določbe, katerih namen je izboljšati dostopnost in združljivost prostorskih informacij. Direktiva INSPIRE temelji na podobnih načelih kot sistem SEIS in njeno uspešno izvajanje bo precej prispevalo k odpravi sedanje neučinkovite uporabe in uporabnosti prostorskih informacij, ki jih hranijo javni organi. Treba pa je opozoriti, da direktiva INSPIRE neposredno ne obravnava podatkov, ki niso prostorske ali numerične narave, da sama direktiva ne zagotavlja utrditve

organizacije znotraj držav članic ter da neposredno ne bo izboljšala kakovosti in primerljivosti podatkov.

- Na podlagi Direktive 2003/4/ES o dostopu javnosti do informacij o okolju (aarhuške direktive) imajo državljani pravico do informacij o okolju, ki jih hranijo ali pripravljajo javni organi, vključno z informacijami o stanju okolja, pa tudi do informacij o politikah in sprejetih ukrepih ter o stanju zdravja ljudi in varnosti, kadar lahko nanju vpliva stanje okolja. Kogar te informacije zanimajo, lahko zanje zaprosi in ima pravico, da jih prejme v enem mesecu po vložitvi zahtevka, ne da bi mu bilo treba navesti razlog zanje. Poleg tega so javni organi obvezani, da dejavno razširjajo informacije o okolju, ki jih imajo.

- Namen pobude Globalno nadzorovanje okolja in varnosti (*Global Monitoring for Environment and Security* – GMES) je opravljati operacijske informacijske storitve na podlagi podatkov v zvezi s spremljanjem Zemlje, pridobljenih s sateliti in opazovanji vode, zraka in zemlje, opravljenimi na kraju samem. Te storitve so namenjene predvsem potrebam oblikovalcev politike na vseh ravneh, od ravni EU do lokalne ravni. V središču pobude GMES je najprej razvoj treh „hitrih storitev“ (zagotavljanje pomorskih informacij, informacij o rabi tal in informacij v primeru naravnih nesreč), pred kratkim pa se je začela priprava na uvedbo četrte storitve, in sicer zagotavljanje informacij o ozračju. Te hitre storitve so dobra priložnost za utrditev in izboljšanje obstoječih sistemov za spremljanje v Evropi, saj bodo pripomogle k določitvi in odpravi pomanjkljivosti v zdaj razpoložljivih podatkih in informacijskem gradivu, zagotovile pa bodo tudi njihovo trajno in učinkovito pripravo.

- Skupnost in države članice so polnopravne članice Skupine za opazovanje Zemlje (*Group on Earth Observation* – GEO), ki želi vzpostaviti globalni sistem sistemov za opazovanje Zemlje (*Global Earth Observation System of Systems* – GEOSS), zato je zavezana načelom združljivosti in izmenjave podatkov, na katerih temelji skupina GEO. Prve dejavnosti na tem področju so bile usmerjene k boljšemu dostopu do podatkov in njihovi izmenjavi, spodbujanju združljivosti sistemov z mednarodnimi standardi in drugimi dogovori glede združljivosti, razvoju mehanizmov za izmenjavo in uporabo podatkov in informacijskega gradiva ter razvoju podrobnih specifikacij in prikazov temeljne sestave in komponent uporabniških vmesnikov.

- Kot del pomorske politike EU bo vzpostavljena evropska mreža za pomorsko opazovanje in podatke, ki bo raziskovalcem in ponudnikom storitev omogočala enoten dostop do visokokakovostnih pomorskih podatkov geološke, fizične, kemijske in biološke narave ter podatkov o dejavnosti ljudi, ki vplivajo na morja in oceane.

- Različne raziskovalne in neraziskovalne dejavnosti, ki jih financira Komisija, so usmerjene v porazdeljene odprte sisteme za upravljanje okolja. Vključujejo okvirne programe za raziskave, programa eTEN in e-Vsebine, od pred kratkim pa tudi program za podporo politiki IKT v okviru programa CIP. Poleg tega je Komisija v tesnem sodelovanju z državami članicami leta 2004 v okviru programa IDABC oblikovala evropski okvir interoperabilnosti. V tem dokumentu je opredeljena vrsta priporočil in smernic v zvezi z organizacijskimi, semantičnimi in tehničnimi vidiki interoperabilnosti vseevropskih e-upravnih storitev (*Pan-European eGovernment Services* – PEGS), da bi se lahko javne uprave, podjetja in državljani povezovali prek nacionalnih in sektorskih meja. Sporočilo Komisije, v katerem bo predstavljena popravljena različica dokumenta, naj bi bilo sprejeto leta 2008.

- Evropska agencija za okolje ima pri zbiranju in zagotavljanju informacij o okolju ključno vlogo, pri tem pa ji pomaga evropsko okoljsko informacijsko in opazovalno omrežje (*European environment information and observation network* – EIONET). Omrežje EIONET povezuje približno 900 strokovnjakov iz več kot 300 nacionalnih agencij za okolje in drugih organov, ki se ukvarjajo z informacijami o okolju, iz 37 evropskih držav ter pet evropskih tematskih centrov, ki proučujejo posamezne okoljske teme. Omrežje EIONET se opira tudi na infrastrukturo za podporo in izboljšanje tokov podatkov in informacij (Reportnet), ki združuje različne spletne storitve in omogoča deljeno odgovornost. Reportnet se je sprva uporabljal predvsem za prenos informacij o okolju agenciji EEA, zdaj pa se uporablja tudi za upravljanje nekaterih informacij Komisije s področja okoljskega poročanja.

Poleg navedenih evropskih pobud potekajo različne pobude na nacionalni, regionalni in lokalni ravni, da bi sistem SEIS začel delovati. Nekatere izmed teh pobud so:

- nemški portal za informacije o okolju (PortalU) s povezavami na več sto tisoč spletišč in podatkovnih zbirk javnih ustanov, ki delujejo na zvezni in deželni ravni;

- irsko skupno orodje za poročanje o ocenah tveganja, ki se uporablja tako za južni kot tudi severni del (*North-South Share Risk Assessment Reporting Tool*) ter vključuje interaktivni zemljevid in podatkovni sistem, ki ju lahko uporabljata širša in strokovna javnost;

- v Italiji je Agencija za varovanje okolja in tehnične storitve skupaj s sistemi regionalnih agencij za okolje razvila sistem za informacije o okolju in spremljanje okolja (*Environmental Information and Monitoring System* – EIMS);

- na Nizozemskem je bil septembra 2007 vzpostavljen portal RIVM, namenjen okoljskim strokovnjakom;

- na Nizozemskem so različni vladni organi pred kratkim skupaj naročili pregled obveznosti v zvezi s spremljanjem in poročanjem ter prizadevanj, povezanih z okoljem, naravo in vodo na Nizozemskem, z vidika mednarodne, evropske, nacionalne in medpokrajinske zakonske ureditve;

- Avstrija si prizadeva, da bi poročanje v celoti potekalo v elektronski obliki, in je že uspešno poslala vse podatke, ki jih zahteva agencija EEA kot del letnih „prednostnih tokov podatkov“;

- v okviru Statističnega urada Republike Slovenije poteka projekt elektronskega poročanja in v kratkem je načrtovano preskušanje ustrezne programske opreme;

- odbor Združenega kraljestva za politiko v zvezi z ocenjevanjem morskega okolja je maja 2006 sprejel strategijo Združenega kraljestva za spremljanje in ocenjevanje morskega okolja (*UK Marine Monitoring and Assessment Strategy*), na podlagi katere naj bi imelo Združeno kraljestvo boljše možnosti za zbiranje informacij, potrebnih za trajnostni razvoj znotraj čistega, zdravega, varnega, produktivnega in biološko raznovrstnega morskega ekosistema, ter odzivanje nanje.

8. KATERI UKREPI SO POTREBNI ZA VZPOSTAVITEV SISTEMA SEIS?

Politična zavezanost načelom, opredeljenim v tem sporočilu, je prvi korak k izvajanju sistema SEIS, saj bo dala jasen znak mnogim akterjem znotraj in zunaj vlad, katerih prizadevanja je treba usmeriti v integriran projekt, ki bo izpolnjeval veliko različnih namenov. S politično zavezanostjo se bomo tudi izognili nevarnosti, da bi bila sedanja prizadevanja še naprej razdrobljena in zato manj učinkovita (kot bi lahko bila) pri reševanju izzivov, opisanih v tem sporočilu. To vodilno vlogo morajo spremljati konkretni ukrepi znotraj držav članic, da se zagotovi zadostna uskladitev nacionalnih dejavnosti na področju informacij.

Dejavnosti, ki zdaj potekajo na evropski, nacionalni in regionalni ravni, vključno s tistimi, ki so opisane pod točko 5, je treba okrepiti in uskladiti na podlagi načel sistema SEIS. Znotraj Komisije bosta imela prednost izvajanje **direktive INSPIRE** in nadaljnji razvoj **pobude GMES**, saj sta osnova za boljšo izmenjavo podatkov in informacij o okolju znotraj Evrope ter opravljanje storitev za oblikovalce javne politike in državljane. Pri obeh dejavnostih se bo skrbno spremljalo, kako uspešni sta pri reševanju problemov, za odpravo katerih sta bili zasnovani, prav tako se bo preverjalo, ali je treba sprejeti dopolnilne pobude. Tako bo zagotovljeno, da bodo sistem SEIS, direktiva INSPIRE in pobuda GMES vzajemno podprti.

Kot je bilo že omenjeno, bo ključni korak pri izvajanju sistema SEIS (in predvsem za spodbuditev pričakovanih prednosti poenostavitve) posodobitev pravnih določb glede načina, s katerim so informacije, zahtevane v okoljski zakonodaji Skupnosti, dane na voljo. To naj bi bilo doseženo s prenovo **direktive o standardiziranju poročil (91/692/ES)**, ki jo je treba posodobiti in uskladiti z načeli sistema SEIS. Komisija zato namerava leta 2008 predložiti ustrezen zakonodajni predlog, vključno z razveljavitvijo zastarelih določb sedanje direktive o standardiziranju poročil. Čeprav sedanja direktiva o standardiziranju poročil (*standardised reporting directive* – SRD) velja za razmeroma majhen del obveznosti v zvezi s poročanjem, ki izhajajo iz okoljske zakonodaje, bi lahko predvidene določbe direktive, prenovljene z namenom da se posodobi način dostopa do informacij, v glavnem zajemale vseh 100 obstoječih obveznosti v zvezi z okoljskim poročanjem. S predlagano novo direktivo bodo postali načela in cilji sistema SEIS pravno zavezujoči. Komisija bo priložnost za dodatne spremembe okoljske zakonodaje izkoristila zato, da bo zagotovila, da so načela sistema SEIS sistematično upoštevana pri obstoječih določbah o poročanju in spremljanju, kadar je to mogoče.

Komisija si bo še naprej prizadevala, da bi racionalizirala vsebino zahtev po informacijah v tematski okoljski zakonodaji in te zahteve uskladila z načeli, opredeljenimi v tem sporočilu. Potrebne bodo nadaljnje analize, ki bodo temeljile na tekočem delu v okviru tematske okoljske politike in pobude GMES, da bi se pojasnile dejanske zahteve po podatkih in informacijah ter razvili potrebni pravni in/ali finančni instrumenti. Poleg tega bo Komisija izkoristila svoje sodelovanje v ustreznih mednarodnih forumih, da bi spodbujala podobna prizadevanja v zvezi z mednarodnimi obveznostmi. Države članice pa bodo Komisijo podpirale pri spodbujanju racionalizacije v mednarodnih forumih ter sprejele nadaljnje ukrepe za racionalizacijo in poenostavitev postopkov zbiranja podatkov na nacionalni in regionalni ravni.

Evropska agencija za okolje (EEA) mora pri izvajanju sistema SEIS odigrati ključno vlogo in je glavni zagovornik mnogih načel, opisanih v tem sporočilu. Da bi agencija EEA lahko še naprej opravljala svojo nalogo posredovanja pravočasnih in zanesljivih informacij o okolju, bo morala svojo strategijo osnovati na sistemu SEIS. Države članice agencije EEA morajo v

celoti uporabljati orodje agencije EEA Reportnet, zato ga bo treba postopoma prilagoditi, da bi bilo združljivo s pojavljajočim se porazdeljenim evropskim sistemom.

Da bi zagotovili zadostna denarna sredstva za potrebno infrastrukturo, bo za ta namen odobrena **finančna podpora Skupnosti**, in sicer v okviru okvirnih programov za raziskave, programa LIFE+, Okvirnega programa za konkurenčnost in inovacije (CIP) in strukturnih skladov. Ker vsi ti programi niso namenjeni financiranju operativnih infrastruktur, bo uspeh sistema SEIS odvisen tudi od tega, da se bodo zgoraj navedeni potrebni ukrepi in cilji sofinancirali iz nacionalnih in regionalnih proračunov.

Pomembno izboljšanje razpoložljivosti informacij in stroškovna učinkovitost naložb, ki so za to izboljšanje potrebne, bosta možna le, če se nadalje poenotijo obstoječi sistemi za spremljanje ter večtematsko usklajevanje njihovega načrtovanja in izvajanja v državah članicah. Primera potrebe po večtematskem usklajevanju sta spremljanje sladkih voda, rabe tal in biološke raznovrstnosti na kraju samem znotraj ekosistema ter vloga spremljanja na kraju samem pri preverjanju podatkov na podlagi opazovanj iz vesolja. Komisija bo ob upoštevanju tega v treh letih objavila poročilo o najbolj potrebnih ukrepih in po potrebi predložila ustrezne zakonodajne predloge.

To sporočilo je sicer usmerjeno predvsem na razvoj sistema SEIS znotraj EU, zgoraj navedena načela pa se bodo spodbujala tudi v okviru odnosov s tretjimi državami, zlasti državami kandidatkami za pristop in sosednjimi državami, pri čemer se bo prizadevalo za to, da bodo lahko te države sodelovale pri sistemu SEIS.

Službe Komisije bodo leta 2008 v sodelovanju z državami članicami in agencijo EEA sestavile podroben načrt izvajanja, da bi izpolnile cilje, opredeljene v tem sporočilu. Načrt izvajanja bo vseboval zlasti nadaljnje podrobnosti o načinu vzpostavitve sistema SEIS, pri čemer bodo v celoti upoštevani s tem povezani stroški in koristi. Poleg bolj tehničnih vidikov bodo pri tem zajeta vprašanja, povezana s pravnimi, finančnimi, organizacijskimi in postopkovnimi vidiki ter poslovnimi modeli, če ta vprašanja še niso zadovoljivo rešena.